

2. Turner L. Metamodernist Manifesto. *Metamodernism.org*. URL: <http://www.metamodernism.org/> (дата звернення: 07.04.2025).
3. Dumitrescu A. Metamodernism. A few characteristics. *Metamodernism.wordpress.com*. 26.12.2013. URL: <https://metamodernism.wordpress.com/2013/12/26/metamodernism-a-few-characteristics/> (дата звернення: 06.04.2025).
4. Le Cunff A.-L. An introduction to metamodernism: the cultural philosophy of the digital age. *Ness Labs*. URL: <https://nesslabs.com/metamodernism> (дата звернення: 07.04.2025).
5. Kirby A. The Death of Postmodernism And Beyond. *Philosophy Now*. 2006. № 58. URL: https://philosophynow.org/issues/58/The_Death_of_Postmodernism_And_Beyond (дата звернення: 07.04.2025).
6. Перепелицина Г. М. Плакат. *Українська бібліотечна енциклопедія*. URL: <https://ube.nlu.org.ua/article/Плакат> (дата звернення: 07.04.2025).

УДК 002.5:316.7

Токар Каріна Олександрівна

(наук. керівник – канд. іст. наук, доцент Климова К. І.)

Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій, м. Київ

ДОКУМЕНТ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ ПРОСТОРИ ХХІ СТ.

Анотація. Проаналізовано роль і значення документа в інформаційному просторі ХХІ ст. Розкрито його функції як засобу соціальної комунікації, носія правової, історичної та культурної інформації, а також важливого елемента цифрової трансформації суспільства. Документ постає як динамічний інструмент взаємодії, регуляції та збереження знань; виконує інтегративну функцію, формуючи колективну пам'ять і соціальну ідентичність.

Ключові слова: документ, інформація, цифровізація, документообіг.

У ХХІ ст. документ стає основною одиницею існування, упорядкування та передачі знань у глобальному інформаційному просторі. Його значення виходить за межі традиційного функціоналу, охоплюючи правове, комунікаційне, соціальне, політичне та культурне поля. Сучасний документ – це не просто зафіксована інформація, а динамічний об'єкт, який водночас є носієм, каналом і результатом комунікативного процесу. Зміна носіїв, форматів, способів створення і використання документів визначає нові орієнтири в інформаційній діяльності, змінюючи як інституційні практики, так і повсякденні звички людини.

Згідно з міжнародним стандартом ISO 5127:2018, документом є «записана інформація, яка може використовуватись як одиниця в інформаційному процесі» [6]. Таке визначення дає змогу включити до документального простору не лише класичні письмові тексти, а й цифрові файли, аудіо- та відеозаписи, дописи в соціальних мережах, інфографіку, бази даних. З огляду на це інформаційний простір ХХІ ст. стає дедалі більш документалізованим і водночас фрагментованим, що зумовлює необхідність осмислення нових форм документальної комунікації.

Сучасний документ розглядається як матеріальний об'єкт, що містить інформацію, зафіксовану створенням людиною способом для її передачі у часі та прос-

торі [1]. У цьому контексті особливої ваги набуває подвійна природа документа – матеріальна і семантична. Документ не просто фіксує знання, а й закріплює людський досвід, відтворює соціальну пам'ять, створює можливості для юридичної легітимації, ідентифікації та обміну значущою інформацією.

У ХХІ ст. документація виконує низку критичних функцій. Насамперед це функція збереження, яка забезпечує накопичення знань, створення архівів, підтримку безперервності інституційної пам'яті. На її основі реалізується пізнавальна функція, що сприяє дослідженню минулого, аналізу соціальних трансформацій та культурного поступу. Комунікативна функція документа, яку активно вивчала відома дослідниця, професор Г. Швецова-Водка, полягає у передаванні зафіксованої інформації в межах соціальної комунікації [5]. Вона особливо важлива в умовах, коли взаємодія між індивідом і державою, особою та інституцією дедалі частіше здійснюється в електронному форматі – через цифрові сервіси, електронні довідки, е-підписи.

Не менш важливою є правова функція, що реалізується через нормативні акти, судові рішення, адміністративні документи, які не лише відображають правову реальність, а й формують її, легітимізуючи правила та встановлюючи межі правових відносин [3, с. 230]. Ця функція набуває особливої значущості в контексті цифрового документообігу, коли обіг документів регулюється не лише державними стандартами, а й технологічними рішеннями (зокрема, системами електронного документообігу).

Сучасний документальний ландшафт є поліфонічним. Він включає офіційні документи, особисті записи, соціальні медіа, цифрові сліди, які разом формують багатoshарову структуру інформаційного поля. Водночас, на відміну від класичних документів, цифрові мають властивість змінюваності, нестабільності й складної ідентифікації джерела, що породжує нові виклики: збереження автентичності, юридична верифікація, захист даних, боротьба з фейками та підробками.

Цифровізація внесла в документальну сферу принципову новачію: документ перестає бути лінійним текстом, а стає мережевим конструктором, що існує у вигляді гіпертексту, мультимедійної структури або частини бази даних. У цьому середовищі він поєднує функції одночасно комуніката (змісту), каналу (технологічного посередника) та носія (матеріального втілення). Тому поняття документальної комунікації, яке впроваджене в українську науку завдяки працям класиків вітчизняного документознавства Н. Кушнарєнко та С. Кулєшова, треба розглядати як багатofункціональний процес із багатьма рівнями взаємодії [3, с. 37–38; 2, с. 40].

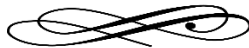
Особливої ваги в інформаційному просторі набувають документи особового походження – щоденники, традиційне та електронне листування, блоги, а також публічні висловлювання в соцмережах. Їх аналіз дає змогу реконструювати повсякденне життя, культурні коди, моральні настанови та соціальні реакції на події в регіоні, країні та світі. Вони стають джерелами емоційного тла епохи, фіксуючи не лише факти, а й почуття, переживання, колективну пам'ять [4, с. 19–21]. У цьому аспекті документ у ХХІ ст. вже не є винятково об'єктивним артефактом – він стає частиною персональної комунікативної дії.

Водночас у сучасному інформаційному середовищі документ виконує й регулятивну функцію, пов'язану з управлінням і впорядкуванням соціальних відносин. Завдяки офіційним документам структуруються державна політика, освітні траєкторії, трудові відносини, соціальні гарантії. Поява електронних реєстрів, цифрових баз даних, паспортів та медичних карт у цифровій формі забезпечує оперативність доступу до інформації, проте водночас вимагає нових підходів до її захисту.

Отже, документ у XXI ст. – це не лише елемент відображення дійсності, а інструмент її конструювання. Через посередництво документа фіксується соціальний порядок, підтверджуються ідентичності, здійснюється контроль, закріплюються знання. Його багатофункціональність, гібридна форма та соціальна динамічність вимагають комплексного аналізу як у межах документознавства, так і в межах суміжних наукових галузей: правознавства, соціології, культурології, медіазнавства. Документ в інформаційному просторі XXI ст. – це універсальний механізм соціальної інтеграції, джерело історичної пам'яті, основа регуляції правових і соціальних норм, і водночас – особистий простір саморепрезентації. Його вивчення уможливорює розуміння глибини трансформацій, що відбуваються у світі знань, управління й комунікацій у цифрову епоху.

Список використаних джерел

1. ДСТУ 3017:2015. Інформація та документація. Видання. Основні види. Терміни та визначення понять. [Чинний від 2016-07-01]. Вид. офіц. Київ: ДП «УкрНДНЦ», 2016. 38 с.
2. ДСТУ ISO 5127:2018. Інформація та документація. База та словник термінів (ISO 5127:2017, IDT). [Чинний від 2019-01-01]. Київ: ДП «УкрНДНЦ», 2018. 353 с. URL: https://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=80364 (дата звернення: 07.04.2025).
3. Кулешов С. Г. Документознавство: Історія. Теоретичні основи. УДНДІАСД, ДАККІМ. Київ, 2000. 162 с.
4. Кушнаренко Н. М. Документознавство: підручник для вузів. Київ: Знання, 2003. 467 с.
5. Палеха Ю. І., Леміш Н. О. Загальне документознавство: навч. посібник. Київ: Ліра, 2009. 434 с.
6. Швецова-Водка Г. М. Документознавство: навч. посібник. Київ: Знання, 2007. 398 с.

УДК 004.42

Фащевська Богдана Олександрівна

(наук. керівник – д-р філол. наук, професор Лукаш Г. П.)

Донецький національний університет імені Василя Стуса, м. Вінниця

ТЕХНОЛОГІЇ ТА ПЛАТФОРМИ ДЛЯ МОБІЛЬНИХ ЗАСТОСУНКІВ ДОКУМЕНТООБІГУ

Анотація. У статті розглянуто сучасні технології та платформи, що використовуються для створення мобільних застосунків документообігу. Описано підходи до розробки, інструменти для тестування та налагодження, а також роль хмарних сервісів і цифрових підписів. Особливу увагу приділено безпеці, зручності користування та інтеграції з іншими системами.

*X Всеукраїнська наукова студентська конференція
«Інформаційні технології і системи в документознавчій сфері» (м. Вінниця, 11 квітня 2025 р.)*